Synteza V spotkania Parafialnych Grup Synodalnych

Październik 2026

I. WPROWADZENIE

Rozpoczęty w marcu 2026 roku synod diecezjalny w diecezji bydgoskiej stanowi konkretny wyraz recepcji powszechnej drogi synodalnej Kościoła, której celem jest odnowa więzi eklezjalnych, pogłębienie współodpowiedzialności wszystkich ochrzczonych oraz ożywienie dynamizmu misyjnego wspólnot lokalnych. Comiesięczne spotkania w parafiach stworzyły przestrzeń dialogu i rozeznawania, wpisującą się w samą naturę Kościoła pielgrzymującego. Piąte spotkanie Parafialnych Grup Synodalnych, które odbyło się w październiku, stanowiło zwieńczenie tego etapu refleksji na poziomie podstawowych komórek życia diecezjalnego.

Przedmiotem analizy oraz modlitewnego namysłu stał się piąty rozdział dokumentu końcowego zatytułowanego *Ku Kościołowi synodalnemu. Komunia – uczestnictwo – misja*, noszący znamienny tytuł: *«Tak i Ja was posyłam». Formacja ludu uczniów-misjonarzy*. Zastosowana metodologia synodalna zakładała organiczne połączenie studium tekstu z osobistą modlitwą i medytacją słowa Bożego. Uczestnicy zostali zaproszeni do lektury perykopy z Ewangelii według św. Jana (J 20, 19–23), ukazującej spotkanie Zmartwychwstałego Pana z zalęknionymi uczniami w Wieczerniku. To chrystologiczne i pneumatologiczne zakotwiczenie było kluczowe: Chrystus przechodzący mimo drzwi zamkniętych, obdarzający pokojem i tchnieniem Ducha Świętego, staje się paradygmatem każdej autentycznej odnowy Kościoła. Misja nie jawi się tu jako ludzka strategia organizacyjna, lecz jako owoc paschalnego spotkania z Żyjącym Panem, który posyła swój Kościół w mocy Parakleta.

II. ANALIZA TEOLOGICZNO – PASTORALNA PYTAŃ OGÓLNYCH

1. Eklezjologia chrzcielna i powszechność powołania misyjnego

Analiza nadesłanych protokołów pozwala stwierdzić, że centralnym punktem recepcji dokumentu synodalnego stało się odkrycie – a w wielu przypadkach na nowo uświadomienie sobie – godności płynącej z sakramentu chrztu świętego. W refleksjach uczestników wyraźnie wybrzmiewa odejście od klerykalnego postrzegania Kościoła, w którym misja ewangelizacyjna była utożsamiana wyłącznie z posługą kapłanów i osób konsekrowanych. Wierni z dużym uznaniem przyjęli teologiczną prawdę o powszechnym powołaniu do bycia Uczniami-Misjonarzami. Podkreślano, że każdy ochrzczony, obdarowany przez Boga unikalnymi charyzmatami i talentami, jest pełnoprawnym podmiotem w Kościele, a nie jedynie biernym odbiorcą posługi duszpasterskiej.

W tym kontekście niezwykle istotnym pojęciem, które zyskało silny rezonans w debatach parafialnych, była konieczność przezwyciężenia tzw. „logiki delegowania”. Uczestnicy trafnie

zdiagnozowali powszechny w praktyce parafialnej mechanizm przerzucania odpowiedzialności za wiarę, katechizację czy animację życia wspólnotowego na proboszcza, katechetę bądź wąskie grono liderów. Zastąpienie tej postawy autentyczną współodpowiedzialnością jawi się jako jedno z najpilniejszych zadań duszpasterskich. Zauważono jednak, że proces ten napotyka na głębokie bariery psychologiczne i duchowe. Wskazano na lęk przed nawróceniem rozumianym jako wyjście ze strefy duchowego komfortu, rezygnacja z utartych schematów myślenia oraz konieczność osobistej przemiany życia. Ponadto wierni szczerze wyznawali własną bezradność apologetyczną: brakuje im odwagi, wiedzy oraz argumentów, aby w zsekularyzowanym otoczeniu dawać czytelne świadectwo wiary i przeciwstawiać się złu.

2. Formacja integralna i potrzeba wyrazistego przewodnictwa

Świadomość własnych ograniczeń w pełnieniu funkcji prorockiej sprawiła, że tematem absolutnie pierwszoplanowym w syntezach stała się kwestia formacji. Wierni postulują formację, która nie ogranicza się do przekazu czysto intelektualnego czy teoretycznego, lecz ma charakter integralny, ciągły i wspólnotowy. Ma ona prowadzić do egzystencjalnego zjednoczenia z Chrystusem poprzez modlitwę i kontemplację, ale także uczyć teologicznego odczytywania codziennych doświadczeń, sztuki rozeznawania oraz budowania relacji opartych na otwartości i współpracy. W tym nurcie pojawił się niezwykle dojrzały postulat inwestowania w formację formatorów, a także wyraźne rozróżnienie między szkolnym nauczaniem religii a katechezą parafialną. Zgłaszano potrzebę tworzenia katechez mistagogicznych i biblijnych dla wszystkich grup wiekowych (w tym krótkich wprowadzeń przed Mszą Świętą), które wychodzą poza utarte schematy, odpowiadają na egzystencjalne pytania współczesnego człowieka, a jednocześnie zachowują pełną wierność Ewangelii, Tradycji i Katechizmowi Kościoła Katolickiego.

Równolegle z pragnieniem podmiotowości świeckich, w protokołach ujawniła się głęboka troska o tożsamość i kształt przywództwa w Kościele. Część wspólnot wyraziła obawę, aby synodalność nie pozostała jedynie na poziomie deklaracji lub by otwarcie na świat nie skutkowało rozmyciem depozytu wiary. Zwrócono uwagę na brak w dokumentach refleksji nad rolą wyrazistego, ojcowskiego przywództwa duchowego – na wzór św. Jana Pawła II czy bł. kard. Stefana Wyszyńskiego. Wierni oczekują od Episkopatu i pasterzy jasnego, odważnego głosu w kluczowych sporach moralnych i społecznych (takich jak obrona życia od poczęcia do naturalnej śmierci). Wybrzmiała tu również potrzeba nieustannej modlitwy za pasterzy, aby w obliczu współczesnych napięć kierowali się najwyższym prawem Kościoła, jakim jest zbawienie dusz (*salus animarum*).

Z drugiej strony, w warstwie krytycznej dotyczącej samej metody synodalnej, po raz kolejny niebezpiecznie często wskazywano na barierę komunikacyjną. Zauważono, że język dokumentów kościelnych bywa zbyt hermetyczny i akademicki, co zniechęcało osoby nieposiadające przygotowania teologicznego do udziału w spotkaniach. Pojawił się także postulat pogłębienia tematu *safeguardingu* – wierni pragną nie tylko ogólnych zapewnień o tworzeniu bezpiecznego środowiska we wspólnocie, ale konkretnych narzędzi i wiedzy, jak

tę ochronę realizować w praktyce, również w odniesieniu do zagrożeń płynących ze środowiska cyfrowego.

III. ANALIZA ODPOWIEDZI NA PYTANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Eucharystia – od indywidualnej pobożności ku wspólnocie misyjnej

Refleksja nad pierwszym pytaniem szczegółowym ukazała niedzielną Eucharystię jako absolutne centrum życia chrześcijańskiego w diecezji, przeżywane z wielkim szacunkiem i przywiązaniem do tradycji. Jednocześnie diagnoza duszpasterska ujawniła poważny deficyt wymiaru wspólnotowego (*communio*). Wnioski z zwłaszcza wielkich parafii alarmują, że uczestnictwo we Mszy Świętej ma często charakter silnie zindywidualizowany: wierni gromadzą się w jednej świątyni, lecz po obrzędzie rozesłania natychmiast się rozchodzą, pozostając dla siebie anonimowymi. W związku z tym często zadawano sobie retoryczne pytania o możliwość przedłużenia wspólnego bycia i świętowania. Propozycją w tym względzie staje się tradycyjna agapa.

Aby niedzielna liturgia stała się rzeczywistym źródłem i szczytem formacji Uczniów-Misjonarzy, zaproponowano szereg działań na dwóch płaszczyznach:

- Z jednej strony często wybrzmiewała płaszczyzna mistagogiczna i liturgiczna: Podkreślono konieczność dbałości o piękno i przejrzystość znaków liturgicznych. Postulowano regularne wyjaśnianie symboliki, gestów oraz struktury Mszy Świętej (np. poprzez cykliczne kazania lub katechezy dla dorosłych), aby wyeliminować rutynę i pogłębić świadome uczestnictwo (*participatio actuosa*). Zwrócono uwagę na potrzebę starannego przygotowania homilii, zastąpienia nużących listów pasterskich żywym słowem, ożywienia służby liturgicznej (m.in. poprzez posługę ceremoniarzy) oraz poszerzenia grona świeckich pełniących funkcje liturgiczne, aby nie ograniczało się ono do wąskiej grupy tych samych osób.
- Z drugiej strony dochodziła do głosu płaszczyzna, którą można nazwać relacyjną i ewangelizacyjną**:** wskazano na konieczność budowania kultury gościnności. Zaproponowano proste, lecz skuteczne inicjatywy, takie jak comiesięczne spotkania przy kawie po Eucharystii, które przełamują anonimowość. Szczególną troską otoczono osoby pojawiające się w kościele okazjonalnie oraz młodzież, apelując o postawę wolną od osądu i krytyki, a pełną życzliwości, która pozwala wyjść naprzeciw „zagubionym owcom”.

2. Diakonia miłości

Odpowiedzi na drugie pytanie szczegółowe dowodzą, że w parafiach diecezji bydgoskiej bardzo dobrze funkcjonuje tradycyjna diakonia charytatywna. Wspólnoty aktywnie angażują się w zbiórki żywności, odzieży, funduszy na leczenie chorych czy pomoc pogorzelcom. Prężnie działają Parafialne Zespoły Caritas, Akcja Katolicka oraz lokalne inicjatywy (np. fundusze wspierające rodziny z dziećmi z niepełnosprawnościami). Wielką wartością jest regularna posługa kapłanów i Nadzwyczajnych Szafarzy Komunii Świętej, którzy zanoszą

Komunię Świętą chorym i starszym. Zauważono jednak, że choć wierni realizują w praktyce zasady Katolickiej Nauki Społecznej, często nie identyfikują swoich działań z tym konkretnym korpusem nauczania Kościoła.

Kluczowym odkryciem synodalnym w tym obszarze jest dostrzeżenie zjawiska ubóstwa relacyjnego. Obok potrzeb materialnych, najdotkliwszym problemem współczesnych parafii okazuje się samotność osób starszych – jakby uwięzionych w blokowiskach, a także kryzysy psychiczne młodzieży oraz duchowe osamotnienie osób żyjących w związkach niesakramentalnych lub oddalonych od Kościoła z powodu życiowych zawirowań. Odpowiedzią na te wyzwania mają być konkretne dzieła miłosierdzia, takie jak tworzenie zaproponowanego przez jedną ze wspólnot „Parafialnego Wolontariatu Dobrego Sąsiada", rozwijanie dyskretnej pomocy sąsiedzkiej w mniejszych miejscowościach oraz odnowa apostolstwa wobec osób w sytuacjach nieregularnych.

3. Doświadczenie „rozmowy w Duchu" jako szkoła komunii

Podsumowując całe doświadczenie pracy w grupach synodalnych, uczestnicy zgodnie wskazali, że największym owocem spotkań było samo doświadczenie bycia razem i wzajemnego słuchania. Przy wspólnym stole zasiedli ludzie różniący się wiekiem, wrażliwością i doświadczeniem życiowym, odkrywając, że pomimo tych różnic łączy ich ten sam fundament wiary i autentyczna troska o Kościół.

Praktyka rozmowy duchowej okazała się dla wielu głęboką szkołą duchowości. Nauczyła pokory, cierpliwości, powstrzymywania się od pochopnych ocen oraz otwartości na to, że drugi człowiek, pomimo odmiennego punktu widzenia też ma wiele dobrego do przekazania. Zrozumiano, że rozeznawanie wspólnotowe nie jest demokratycznym ucieraniem poglądów, lecz wspólnym poszukiwaniem woli Bożej w klimacie modlitwy. Choć w pojedynczych przypadkach odnotowano dominację proboszcza w dyskusji, która utrudniała swobodną wymianę myśli, ogólny bilans spotkań budzi wielką nadzieję.

IV. PODSUMOWANIE

Październikowe prace Parafialnych Grup Synodalnych w diecezji bydgoskiej ukazują wspólnotę diecezjalną przed koniecznością przejścia od etapu refleksji do etapu wcielania wypracowanych wniosków w codzienną praktykę duszpasterską. Wierni wyrazili głębokie pragnienie, aby synodalność stała się trwałym stylem życia parafii – widocznym w sposobie komunikacji, podejmowania decyzji, budowania wzajemnego zaufania oraz wrażliwości na najbardziej potrzebujących. Ostateczny wydźwięk 88 protokołów jest głęboko ewangeliczny: odnowa Kościoła zaczyna się od osobistego nawrócenia serc, nieustannego przyzywania Ducha Świętego, adoracji Najświętszego Sakramentu oraz odwagi, by w codzienności, poprzez drobne czyny miłości, stawać się wiarygodnym świadkiem Zmartwychwstałego Chrystusa.

Tekst sporządził: *ks. Paweł Białczyk*
Sekretarz pomocniczy